

kan anvendes paa endnu ikke avgrøftede myrer. Da baade graveapparatet og transportøren er bevægelig, saa deres frie ende let kan svinges og placeres paa en paa skinnegangen løpende reservevogn, kan maskinen paa meget kort tid, 1—2 timer, flyttes flere km. fra en arbejdsplads til en anden, en strækning hvortil de gamle maskiner ofte brukte flere dager. Derved kan den i Tyskland almindelige sommerkampanje paa 100 dager fuldt utnytted, og der kan opnaaes en aarlig tilvirkning pr. maskine av 6000—7000 tons tør torv. Det er ogsaa av betydning, at hele maskineriet er overmaade enkelt og let at reparere. Prisen paa maskinen gaar i Tyskland op til med et rundt tal 15000 Mk. inklusive elektromotor.

DA vi her i Norge har mange tildels store myrer, som er helt rotfrie, burde denne maskine ogsaa kunne faa anvendelse hos os. Imidlertid er maskinen endnu meget litet prøvet i praksis, saa vidt vi har bragt i erfaring, var den kun igang nogen faa uker i august maaned forrige aar, og man bør ha erfaringene fra mindst en sommersdrift, før man kan dømme om samme. De beskrevne sagindretninger er, saavidt vi forstaar, kun et projekt, som neppe endnu er prøvet i praksis, og i det hele tat vil nok graveapparatet ha vanskelighet for at greie sig i rotopfyldte myrer.

Red. anm.

TORVKULFABRIKKEN VED ELISABETHFEHN

AV DR. W. WIELANDT.

UTDRAG AV «SVENSKA MOSSKULTURFÖRENINGENS TIDSKRIFT».

MENS alle de i Tyskland hittil kjendte torvindustrielle anlæg ikke har været istand til at utvikle sig gunstig, er der i de sidste aar blit bygget og utvidet en fabrikk ved Elisabethfehn i Oldenburg, som er opført efter det nyeste system for torvforkoksning og utrustet med de mest moderne hjelpemidler. Siden de første vanskeligheter blev overvundet, har den utviklet sig til et rentabelt foretagende. Dette er den efter dr. Wielandts system byggede torvkoksfabrikk, som eies av det i aaret 1905 grundlagte torvkoksselskap.

Fabrikken, som ligger ved Hunte-Emskanalen, omfatter 3 koksøvner med en kapacitet av tilsammen 3000 tons torvkoks pr. aar av

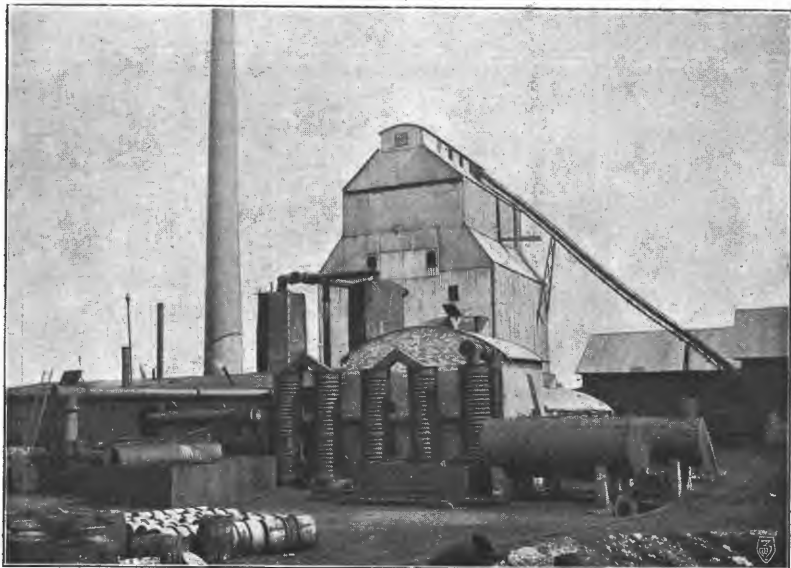
10000 tons brændtorv. Over ovnene er et forraadstaarn av jern for 2 dages drift, i hvilken torven tørkes. Endvidere omfatter fabrikken et dampkjetanlæg paa 36 hk., en elektrisk kraftstation, en elektrisk torvelevator av egen konstruktion, et tjæredestillationsanlæg, som forarbejder 400 tons torvtjære aarlig paa gasolje — til fremstilling av oljegas —, kreosotolje, karbolineum, parafinolje, raaparafin og asfaltbek. Endvidere findes et gasvanddestillationsapparat for fremstilling av raeddikesur kalk og svovelsur ammoniak, magasin for lagring av ca. 700 tons torvkoks, lagerpladser for ca. 10000 tons brændtorv, et vandtaarn av 25 m. høide og 50 m.³ rumindhold m. m. Ovnene er bygget efter dr. Wielandts system*).

Fordelene ved dette skal ifølge opfinderen bestaa deri, at ammoniakutbyttet økes, tjæren forbedres, koksen blir mere porøs, der produceres mere brændselgas, og endelig er det mulig uten vanskelighet, at forkokse brændtorv med 40—45 pct. vandgehalt.

Paa grund av den større gasmængde kan man ikke alene fyre ovnene kontinuerlig med egen gas, men ogsaa dække varmebehovet for dampkjetanlægget og vanddestillationsapparatet.

Systemets fordeler er grundig prøvet, da anlægget har været i uavbrutt virksomhet siden begyndelsen av aaret 1907, og det økonomiske resultat har ført derhen, at selskapet har besluttet at utvide

*) Dette er vistnok feilagtig, da systemet er *Hoering og Mjoes*, som er patentert i de fleste europæiske lande. Red. ann.

fabrikken, saa snart den dertil nødvendige mængde brændtorv kan skaffes tilveie.

For et saadant utvidet anlæg med 6 ovner og en aarlig produktion av 6000 tons torvkoks har de sagkyndige paa grundlag av foreliggende aarsopgjør beregnet omkostningene pr. tons torvkoks saaledes: For 3 tons brændtorv à 6 Mk. 18 Mk., driftsomkostninger, materiel og reparationer 9 Mk., diverse utgifter, lønninger m. m. 5 Mk., tilsammen 32 Mk., hvorimot for torvkoks alene opnaaes med runde tal 45—50 Mk. pr. ton og for biproduktene ved forsigtig kalkyle mindst 10—15 Mk. pr. ton.

En saadan torvkoksfabrik kan under normale forhold bygges komplet for ca. 175 000—200 000 Mk. og forrenter sig saaledes godt.

Torvkoksen benyttes kun til metallurgiske øiemed.

TORVSTRØ

UTDRAG AV «FÖR LANDTMANNAHEM».

MAN HØRER OFTE at gaardbrukere, som anvender torvstrø i fjøs og stald, med ængstelse gjør sig det spørsmaal, om de ikke burde og kunde formindske det daglige forbruk. De har f. eks. hørt, at 2 kg. pr. beregnet ko om dagen skulde være tilstrækkelig, men vilde nok helst bruke litt mindre.